

חוק הגנה על עובדים בשעות חירום (הוראת שעה), התשס"ג-2003*

הגדרות

1. בחוק זה -

"הורה יחיד" - כהגדרתו בחוק משפחות חד הוריות, התשנ"ב-1992¹;

"חוק ההתגוננות האזרחית" - חוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951²;

"ילד" - מי שטרם מלאו לו 14 שנים, וכן ילד בעל צרכים מיוחדים כהגדרתו בחוק חינוך מיוחד, התשמ"ח-1988³;

"מוסד חינוך" - לרבות מוסד חינוך כהגדרתו בחוק לימוד חובה, התש"ט-1949⁴, ומעון כהגדרתו בחוק הפיקוח על המעונות, התשכ"ה-1965⁵;

"מצב מיוחד בעורף" - כמשמעותו בסעיף 9 לחוק ההתגוננות האזרחית;

"פיטורים" - לרבות אי חידוש חוזה עבודה לתקופה קצובה, שהוא אחד מאלה:

(1) חוזה עבודה לתקופה קצובה של שנים עשר חודשים או יותר;

(2) חוזה עבודה לתקופה קצובה הפחותה משנים עשר חודשים, שהאריך או

שחידש העסקה קודמת של העובד שהיתה סמוך לפני תחילת תוקפו של החוזה;

"קבלן כוח אדם", "מעסיק בפועל" - כהגדרתם בחוק העסקת עובדים על ידי קבלני כוח אדם, התשנ"ו-1996⁶;

"שעת התקפה" - כהגדרתה בסעיף 1 לחוק ההתגוננות האזרחית.

איסור פיטורים

2. (א) לא יפטר מעביד עובד בשל היעדרותו מהעבודה או אי ביצוע העבודה, מחמת הוראה שניתנה בשעת התקפה לפי סעיף 9(ג) לחוק ההתגוננות האזרחית, או הוראה שניתנה בעת מצב מיוחד בעורף לפי סעיף 9(א) לחוק האמור, אשר כשלה נמנע מן העובד להתייבץ לעבודתו או לבצעה, לפי הענין.

(ב) (1) לא יפטר מעביד עובד בשל היעדרותו מהעבודה לצורך השגחה על ילדו, הנמצא עמו, עקב אחד מאלה:

(א) סגירת מוסד החינוך שבו לומד או שוהה הילד מחמת הוראה כאמור בסעיף קטן (א);

(ב) הוראה של השר האחראי שניתנה בשעת התקפה או בעת מצב מיוחד בעורף אשר מכוחה מחויב העובד לשהות במוסד החינוך שבו לומד או שוהה הילד; לענין זה, "השר האחראי" - השר שמוסד החינוך כאמור מצוי בתחום אחריותו;

ובלבד שבתקופת היעדרותו של העובד התקיים אחד מאלה:

(א) הילד נמצא בהחזקתו הבלעדית של העובד או שהעובד הוא הורה יחיד של הילד;

* התקבל בכנסת ביום כ"ב באדר ב' התשס"ג (26 במרס 2003); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בהצעות חוק הממשלה - 22, מיום כ' באדר ב' התשס"ג (24 במרס 2003), עמ' 247.
1 ס"ח התשנ"ב, עמ' 147.
2 ס"ח התשי"א, עמ' 78.
3 ס"ח התשמ"ח, עמ' 114.
4 ס"ח התש"ט, עמ' 287.
5 ס"ח התשכ"ה, עמ' 48.
6 ס"ח התשנ"ו, עמ' 201.

(ב) בן זוגו של העובד הוא עובד או עובד עצמאי, ולא נעדר מעבודתו, מעסקו או מעיסוקו במשלח ידו, לצורך השגחה על הילד, ואם בן הזוג אינו עובד או עובד עצמאי – נבצר ממנו להשגיח על הילד.

(2) הוראות פסקה (1)(א) לא יחולו אם היה במקום העבודה של העובד או של בן זוגו, בעת היעדרות העובד כאמור באותה פסקה, סידור נאות להשגחה על הילד.

(ג) היה המעביד קבלן כוח אדם יראו לענין סעיף זה גם הפסקה, קבועה או זמנית, של העסקת העובד, כפיטורים, ויחולו הוראות אלה:

(1) מעסיק בפועל לא יגרום לפיטוריו של עובד של קבלן כוח אדם, בשל היעדרותו מהעבודה או אי ביצוע העבודה בנסיבות כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), לפי הענין;

(2) קבע בית הדין לעבודה כי עובד של קבלן כוח אדם פוטר בשל היעדרותו מהעבודה או אי ביצוע העבודה בנסיבות כאמור בסעיפים קטנים (א) או (ב), לפי הענין, חוקה היא כי המעסיק בפועל גרם לפיטוריו בניגוד להוראות פסקה (1), אלא אם כן הוכיח אחרת;

(3) הוראות סעיף קטן זה באות להוסיף על האיסורים החלים על קבלן כוח אדם כמעביד לפי סעיף זה.

(ד) פוטר עובד בניגוד להוראות סעיף זה, בטלים הפיטורים.

3. היעדרות עובד מהעבודה כאמור בסעיף 2 לא תיראה כהפסקה ברציפות עבודתו ולא תפגע בזכויות התלויות בוותק של העובד אצל מעבידו.

4. כתובענה של עובד בשל הפרת הוראות סעיף 2, תהא חובת ההוכחה על הנתבע כי פעל שלא בניגוד להוראות הסעיף האמור, אם הוכיח העובד שניים אלה:

(1) כי נעדר מעבודתו או לא ביצעה, בנסיבות כאמור בסעיף 2(א) או (ב)1, לפי הענין;

(2) כי הפיטורים היו בעת היעדרותו מהעבודה או אי ביצועה, כאמור בפסקה (1), או בתוך חודשיים לאחר מכן.

5. לבית הדין לעבודה תהא סמכות ייחודית לרון כתובענה לפי חוק זה, והוא רשאי –

(1) לפסוק פיצויים אף אם לא נגרם נזק של ממון, בשיעור שייראה לו בנסיבות הענין;

(2) ליתן צו מניעה או צו עשה, אם ראה שהענקת פיצויים בלבד לא תהא צודקת; בבואו להוציא צו כאמור יביא בית הדין בחשבון, בין השאר, את השפעת הצו על יחסי העבודה במקום העבודה ואת האפשרות שעובד אחר ייפגע, ולגבי פיטורים הנובעים מצמצומים בעבודה גם את הוראותיו של הסכם קיבוצי החל על הצדדים; הוראות פסקה זו כוחן יפה על אף האמור בסעיף 2(2) לחוק החוזים (תרופות בשל הפרת חוזה), התשל"א-1970.⁷

6. תובענה בשל הפרת הוראות חוק זה יכול שתוגש בידי העובד או ארגון העובדים היציג באותו מקום עבודה, ובאין ארגון עובדים כאמור – ארגון העובדים שהעובד חבר בו.

⁷ ס"ח התשל"א, עמ' 16.

7. לא יזדקק בית הדין לעבודה לתובענה בשל הפרת הוראות סעיף 2, שהוגשה לאחר שחלפו שנים עשר חודשים מיום שנוצרה העילה. התיישנות
8. פיטר מעביד עובד בניגוד להוראות סעיף 2, או גרם מעסיק בפועל לפיטוריו של עובד של קבלן כוח אדם בניגוד להוראות סעיף קטן (ג) של הסעיף האמור, דינו – הקנס הקבוע בסעיף 61(א2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977⁸ (להלן – חוק העונשין). עונשין
9. (א) נושא משרה בתאגיד חייב לפקח ולעשות כל שניתן למניעת עבירה לפי סעיף 8 בידי התאגיד או בידי עובד מעובדיו; המפר הוראה זו, דינו – הקנס הקבוע בסעיף 61(א1) לחוק העונשין; בסעיף זה, "נושא משרה" – מנהל פעיל בתאגיד, שותף למעט שותף מוגבל, ופקיד האחראי מטעם התאגיד על ניהול כוח האדם בתאגיד. אחריות נושא משרה
- (ב) נעברה עבירה לפי סעיף 8 בידי תאגיד או בידי עובד מעובדיו, חזקה היא כי נושא משרה הפר את חובתו לפי סעיף קטן (א), אלא אם כן הוכיח שעשה כל שניתן כדי למלא את חובתו. ריך המדינה
10. לענין חוק זה דין המדינה כדין כל מעביד אחר. שמירת זכויות
11. הוראות חוק זה באות להוסיף על זכויותיו של עובד לפי כל דין, הסכם קיבוצי או חוזה עבודה, ולא לגרוע מהן. ביצוע ותקנות
12. שר העבודה והרווחה ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות בכל הנוגע לביצועו. תיקון חוק בית הדין לעבודה
13. בחוק בית הדין לעבודה, התשכ"ט-1969⁹, בתוספת השניה, בסופה יבוא:
"חוק הגנה על עובדים בשעת חירום (הוראת שעה), התשס"ג-2003". תחולה
14. הוראות חוק זה לא יחולו על אלה:
(1) מי שנקרא לשירות עבודה לפי חוק שירות עבודה בשעת חירום, התשכ"ז-1967¹⁰;
(2) שוטר כהגדרתו בפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971¹¹;
(3) סוהר כהגדרתו בפקודת בתי הסוהר [נוסח חדש], התשל"ב-1971¹²;
(4) עובד השירות כהגדרתו בחוק שירות הביטחון הכללי, התשס"ב-2002¹³, ועובד המוסר למודיעין ולתפקידים מיוחדים. תוקף
15. חוק זה יעמוד בתוקפו עד יום ר' בטבת התשס"ד (31 בדצמבר 2003).

זבולון אורלב
שר העבודה והרווחה

אריאל שרון
ראש הממשלה

ראובן ריבלין
יושב ראש הכנסת

משה קצב
נשיא המדינה

⁸ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁹ ס"ח התשכ"ט, עמ' 70.

¹⁰ ס"ח התשכ"ז, עמ' 86.

¹¹ ס"ח התשל"א, עמ' 370.

¹² ס"ח התשל"ב, עמ' 459.

¹³ ס"ח התשס"ב, עמ' 179.